

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Conclusio negativa statuitur, & autoritate D. Thomæ probatur,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

secundum se considerato, & præintellecto personis: vel saltem tunc personalitas adderet aliquid absolutum ad essentiam, & consequenter perfectionem ratione ab illa distinctam. Modo verò nihil addit absolutum, sed tantum purum respectum ad terminum correlatum, & ideò non addit perfectionem: nam perfectio, ut supra ostendimus, in sola ratione absoluta consistit. Et per hoc patet solutio ad confirmationem, & discrimen inter personalitatem creatam & divinam, prima enim per aliquid absolutum constituitur, altera verò consistit in solo respectu ad terminum correlatum.

194 Neque ex hoc inferas, personalitatem creatam esse perfectiorem divinam: licet enim licet sapientia creata afferat propriam existentiam, ac proinde aliquam actualitatem & perfectionem, quam sapientia divina non affert: nihilominus, quia hoc non provenit ex perfectione simpliciter, sed potius ex imperfectione sapientie creata, cui non repugnat ut unum per accidens cum essentia constituat, è contra verò, quòd sapientia increata non afferat propriam existentiam, oritur ex summa & infinita eius actualitate & perfectione, ratione cuius non potest unum per accidens cum divina natura constituere, non potest colligi sapientiam creatam esse in suo ordine perfectiorem increatam. Ita pariter, licet personalitas creata aliquam perfectionem, involutam imperfectionibus, afferat naturam quam terminat, divina verò nullam bonitatem aut perfectionem divinam essentialiter superaddat: quia tamen hoc provenit ex imperfectione naturæ creatæ, quæ cum finitæ & limitatæ sit perfectionis, potest per aliquid absolutum terminari, & reddi incommunicabilis, & ex summa divinæ naturæ perfectione, quæ cum sit infinite perfecta & fecunda, a tribus personis communicabilis; non potest per aliquid absolutum ultimo terminari ac reddi incommunicabilis, sed solum per relationes inter se oppositas, quæ (utpote puri respectus ad terminum seu correlativum) secundum rationem explicatam, nullam dicunt perfectionem: non rectè infertur, personalitatem creatam esse divinam perfectiorem. Maxime verò, quia licet divina personalitas, quatenus est purus respectus ad terminum & correlativum, nullam explicet perfectionem: implicite tamen continet infinitam perfectionem divinæ essentiae, quæ infinite perficitur, & per consequens quamlibet personalitatem creatam in infinitum excedit.

ARTICVLVS VI.

An divinæ relationes gaudeant existentia relatiuis, realiter inter se, & ab existentia essentiae, virtualiter, seu ratione distinctis.

195 SUppono tanquam certum & indubitatum in Theologia, dari in Deo, ut præintellectu relationibus seu personis, existentiam communem, absolutam, & essentialem. Patet hæc suppositio: Tum quia Deus est ipsum esse per essentiam, iuxta illud Exodi, *Ego sum quis sum*: unde Hilarius lib. 2. de Trinit. *Non aliquid magis proprium Deo quam esse intelligitur*. Tum etiam, quia Deus, ut præintellectus relationibus personalibus, operatur intelligendo & volendo; operari autem supponit esse. Adde quòd Deus essentialiter est increatus, immutabilis, æternus, &

A ctus purissimus: ratio autem increati consilium in existere à se: immutabilitas verò & æternitas, vel sunt ipsum esse divinum, vel necessariò illud implicite consistens, ipsissimam existentiam designat. Ergo necessariò ponenda est in Deo, ut præintellecto relationibus & personis, existentia absoluta, essentialis, & communis. Hoc præsupposito.

Inquirimus, an præter existentiam illam absolutam & communem, dentur in personis divinis tres relatiuæ & propriæ, realiter inter se, & virtualiter, seu ratione, ab existentia essentiae distinctæ? Affirmant Suarez lib. 3. de Trinitate capit. 5. Arrubal. disp. 104. cap. 3. & quidam alii Recentiores. Negant verò Thomistæ cum S. Doctoribus, locis statim referendis, quibus subscribunt Vazquez, Granada, & alii.

§. I.

Conclusio negativa statuitur, & auctoritate D. Thomæ probatur.

DICO igitur, non dari in Divinis tres existentias relatiuas: realiter inter se, & virtualiter ab existentia absoluta essentiae distinctas.

Hanc conclusionem ita clarè & expressè docet S. Thomas, ut de eius mente dubitare, sit veluti tenebras Soli offundere, ac in meridie cæcutire. Nam quest. 2. de potentia artic. 6. sic ait: *Non est concedendum, quòd aliquid absolutum in Divinis multiplicetur: sicut quidam dicunt quòd in Divinis est duplex esse, essentialis & personale: unum enim esse in Divinis essentialis est, nec persona est nisi per esse essentialis. Idem habet quest. 8. artic. 2. ad 11. & quest. 9. artic. 5. ad 19. & quest. de veritate artic. 5. ad 18. Item 3. parte quest. 7. artic. 2. ad 3. hæc scribit: *Quia persona divina est idem cum natura, in personis divinis non est aliud esse persone, & aliud esse nature: & ideò tres persone non habent nisi unum esse: haberent autem triplex esse, si in eis esset aliud esse persone, & aliud esse nature. Quo nihil clarius & expressius dici potest.**

Præterea in primo dist. 33. quest. 1. artic. 1. ad 1. postquam distinguit inter esse, solum pro quidditate, & pro actu existendi, sic ait: *Et sic dicitur, quòd non oportet quòd esse essentiae divinæ sit aliud se habere, quia illud esse, in quo paternitas & essentia ununtur, significatur ut esse quòd est aliud essentiae: Non autem ununtur in esse quòd significat definitio rei, quia alia est ratio paternitatis, qua ad aliud refertur, & alia ratio essentiae. Idem ferè repetit in solutione ad 2. Ex quibus rebus*

E hoc potest confici argumentum, ad præcludendam viam solite evasioni Adversariorum, quæ plura Divi Thomæ testimonia conantur eludere, dicendo illum solum negare in personis divinis multiplex esse essentiae, non verò multiplex esse existentie. Hanc distinctionem inter existentiam paternitatis & essentiae negat D. Thomas, quam inter rationem paternitatis & rationem essentiae admittit: At inter rationem essentiae & paternitatis solum admittit distinctionem virtuales, ut fatentur Adversarii: Ergo inter utriusque existentiam distinctionem virtuales excludit, & consequenter divinas relationes existentis relatiuæ, ab existentia essentiae ratione distinctas, non gaudere existimant.

Confirmatur primò: D. Thomas ex eo probat existentiam relationum esse eandem cum existentia

essentia, secus autem illarum rationes; quia ratio relationis se habet ad aliud, & relativa est; existentia vero illius est absoluta: At formalitates absolute non multiplicantur realiter in rebus absolutis, nec relationes addunt ad essentiam absolutam: Ergo juxta D. Thomam existentia non multiplicatur realiter in personis divinis, nec relationes addunt ad essentiam existentiam aliquam, sed solum gaudent existentia absoluta ipsius essentia.

Confirmatur secundo: Idem Sanctus Doctor quest. 8. de potentia art. 2. ad 11. ait: *In Divinis non est essentia, sicut nec intelligere nisi intellectus, & propter hoc, sicut in Deo est tantum unum intelligere, ita est tantum unum esse*: Sed in Deo, præter intelligere absolutum, non datur triplex intelligere relativum, ut præcedenti distinctione ostendimus, & ipsi Adversarij profitentur. Ergo similiter, præter esse absolutum essentia, non datur triplex esse relativum in personis divinis.

§. III.

Eadem veritas ratione sua datur.

Veritatem nostræ conclusionis non solum militante evidentia Divi Thomæ testimonia, sed etiam plures efficaces rationes illam suadent.

Prima est: In Deo non sunt tres essentia relative, sed unica essentia absoluta; Ergo nec dantur tres relative existentia, sed unica, & absoluta. Consequentia videtur manifesta: quia existentia convertibiliter cum essentia se habet, ut cum illa proportionatur & adequatur, subindeque immultiplicata essentia, multiplicari nequit existentia. Præterea si in Divinis fiat multiplicatio realis entitatum aut realitatum, non multiplicabitur realiter essentia, cur etiam illa stare non poterit cum unitate & immultiplicatione existentia? Antecedens verò probatur. Tum quia id expressè docent Augustinus lib. 1. de Trinitate cap. 8. his verbis: *Non dicimus in Deo tres essentia*: & Divus Thomas infra quest. 39. art. 5. ad 1. ubi explicans dictum illud Augustini: *Filius est essentia de essentia*: dicit in rigore sermonis usurpationem non esse, cum inter Patrem & Filium non datur essentiarum distinctio. Tum etiam, quia essentia divina & natura divina usurpantur pro eodem: Sed in nullo sensu dantur in Deo tres nature relative: Ergo nec tres essentia. Ad id quod si in Deo admittantur tres essentia relative, etiam admittendæ erunt in ipso tres divinitus relative, & consequenter tres Divi, cum essentia divina idem prorsus sit quod Divinitas.

Secunda ratio. Non datur in Deo duplex ratio increati, cum virtuali distinctione, sed una quæ essentia & relationes increate constituuntur; atque tres personæ essent tres increati substantivè, contra illud Athanasij, *non tres increati, sed unus increatus*: Ergo nec dantur tres relative existentia. Probatur Consequentia primò à paritate rationis. Si enim una ratione increati relationes & essentia, increate constituuntur, cur etiam unà existentia absolutà, immultiplicatà realiter, non poterunt existere relationes & essentia?

Secundò probatur Consequentia à priori: Nam ens divinum constituitur extra nihil (in quo formaliter existentia consistit) per esse increatum, sicut ens creabile, per hoc quod terminatur creationem: Ergo si tres relationes in una ratione increati realiter immultiplicata conveniunt,

A unà etiam existentia immultiplicatà realiter existent.

Probatur tertio: Cum ratio increati consistat in hoc quod est existere à se, repugnat multiplicari realiter existentiam in personis divinis, nisi etiam in illis ratio entis increati realiter multiplicetur, vel è contra, rationem entis increati in personis divinis manere immultiplicatam, multiplicatà illis realiter existentia.

Tertia ratio. Quæ absoluta sunt, non multiplicantur in Divinis: Sed existentia relationis absoluta est: Ergo non multiplicatur in personis divinis. Major est certa, Minor verò (præterquam quod est D. Thomæ locis supra citatis) sic potest suaderi. Existentia non convenit relationi per ordinem ad terminum quem respicit, sed desumitur à subjecto in quo recipitur, sive ut alij dicunt, existentia non convenit relationi, secundum rationem ad, sed secundum rationem in. Unde Cajetanus hic art. 2. ait *Actualis existentia, etiam relationis, non est ad aliquid, ut docet Divus Thomas in 1. dist. 33. quest. 1. art. 1. ad 1.* Ergo existentia relationis absoluta est.

Confirmatur: Illud quod tribuit existentiam relationi, debet habere aliquam activitatem, vel saltem aliquam causalitatem erga illam exercere; existentia enim est veluti existentia rei extra causas: Sed terminus relationis, cum habeat solum terminare & rationem puri termini exerceat, omni activitate caret, & nullam causalitatem erga relationem exercet: Ergo existentia relationis non sumitur ex termino quem respicit, & sic non relativa, sed absoluta est.

Quarta ratio. Relationes divina existunt per existentiam essentia: Ergo existentia relativis non gaudent. Antecedens est certum: nam sicut natura divina intimè includitur in relationibus, ita & ejus existentia: Repugnat autem existentiam alicui subjecto communicari, nisi reddat illud existens; sicut impossibile est sapientiam esse in aliquo, & illi non dare esse sapientem. Consequentia verò probatur. Cum existentia sit ultima actualitas, & ultimus terminus rei quam terminat, implicat eandem rem existere per duas existentias; haberet enim duas ultimas actualitates, & duos ultimos terminos: Ergo si relationes divina existant per existentiam essentia, non gaudent existentia relativis & sibi propriis.

Confirmatur primò: Existere prout abstrahit à creato, & increato, consistit in hoc quod est aliquid extra nihil constitui: At entitas extra nihil posita, non potest iterum constitui extra nihil: Ergo eadem entitas duplici existentia actuari non potest.

Confirmatur secundo: Si possit eadem entitas duplici existentia actuari, nulla esset ratio, cur divina essentia duplici existentia non existere unà absolutà & sibi propria, & alià relativà, desumptà à relationibus divinis eam modificantibus. Sicut in sententia quam impugnamus, relationes divina duplici gaudent existentia, una relativà & sibi propria, alia absolutà & communi, quam ab essentia in eis transcendentaliter inclusa desumunt.

Ultima ratio. Si darentur in personis divinis tres existentia relativæ, etiam illis concedendæ essent tres æternitates relativæ: Sed in eis non possunt admitti tres æternitates relativæ: Ergo nec tres existentia relativæ. Major videtur certa: Primò, quia cum æternitas vel ab existentia divina non distinguatur, vel sit modus illius; non

Bibli